

III

SEVEN CARDS, ONE DECK

JEFF BEZOS

III

JEFF — DAĞITIMIN GÜCÜ

SEMANTIC REALITY 2026 · GOVERNANCE 08

Hiçbir şey yerine ulaşmadan bitmiş sayılmaz.

Bir şarkı yazıldığı anda var olur, ama ancak biri onu duyduğu anda önem kazanır. Bir ilaç bir laboratuvar defterinde var olur, ama hayat kurtarması için önemli hiç kimsenin uğramadığı bir köydeki eczane rafına ulaşması gerekir. Yaratmak kıvılcımdır. Dağıtım yayılan ateştir.

Jeff ticareti icat etmedi. Kitapları da, nakliye de, hatta interneti de icat etmedi. Onun neredeyse herkesten önce ve herkesten daha eksiksiz anladığı şey, geleceğin en çok şeyi üretenlere ait olmayacağıydı. Gelecek, istemek ile sahip olmak arasındaki mesafeyi kısaltanlara ait olacaktı.

Bu tuhaf bir güç türüdür. Kendini ilan etmez. Kimse bir teslimat kamyonuna anıt dikmez. Kimse bir depo için marş yazmaz. Ve yine de depolar artık gündelik hayat üzerinde çoğu parlamentodan daha fazla nüfuz sahibidir.

İnsanları huzursuz eden kısım, yeterince uzun düşünürlerse, şudur: dağıtım neyi dağıttığını umursamaz. Şiiri de propagandayı da aynı kayıtsız verimlilikle taşır. İlacı da dezenformasyonu da aynı borudan geçirir. Kanalin vicdanı yoktur — yalnızca akış kapasitesi vardır. Bu da şu demektir: bu çağın gerçek ahlaki yükü üretenlerin değil, kapıyı kontrol edenin omuzlarına düşer.

Tarihin büyük bölümünde tarlanın sahibi servetin de sahibiydi. Sonra fabrikanın sahibi servetin sahibi oldu. Şimdi yolun sahibi — algoritmanın, platformun, son milin sahibi — fabrika sahibinin

bile hiç sahip olmadığı bir şeye sahip: insanların çoğunun bugün neyi göreceğine ve neyi hiç görmeyeceğine karar verme gücüne.

Bu küçük bir güç değil. Eski bir gücün en yeni biçimi ve ona ne tapınarak ne de paniğe kapılarak bakılmayı hak ediyor.

Bütün bu kolaylığın içine gömülü bir bedel var ve o bedel müşteriye düşmüyor. Üreticiye düşüyor, sessizce, her seferinde bir pazarlıkla. Herkese ulaşmak isteyen her yaratıcı sonunda “herkes”in bir fiyatı olduğunu ve bu fiyatın kontrolle ödendiğini keşfeder. Fikir sende kalır. Şartları teslim edersin.

Hayatımın yeterince büyük bir kısmını şeyleri — ürünleri, güveni, insanları, hikâyeleri — sınırların ve dillerin ötesine taşıyarak geçirdim; bunun sinizm olmadığını biliyorum. Bu sadece ölçeğin biçimi. Hiçbir şey, kendi dışındaki bir şeye hesap vermeye başlamadan belli bir büyüklüğün ötesine geçemez.

Demek ki Jeff’in kartı bu. Depo değil. Algoritma değil. Servet bile değil. Dağıtımın gücü — her gün hangi hikâyelerin yolculuğunu tamamlayacağına ve hangilerinin çekmecede öleceğine karar veren sessiz, kutlanmayan kuvvet.

Ferdinando
Gillette Man ✂